

26.6.2025

VN/15881/2025
VN/15881/2025-YM-24

YM lausunto: Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto työ- ja elinkeinoministeriön valitsemien potentiaalisten talousvyöhykkeen merituulivoima-alueiden ympäristöarvioinnin suunnittelusta ja ympäristöselostuksen valmistelusta.

Arvioinnin kohteena on luonnos valtioneuvoston päätöksestä talousvyöhykkeen neljästä mahdollisesta merituulivoima-alueesta: *Selkämeri länsi*, *Selkämeri itä*, *Perämeri etelä* ja *Perämeri pohjoinen*. Merituulivoima-alueiden pinta-ala on yhteensä 921 km². Tarkasteltavat toteutusvaihtoehdot ovat *0-vaihtoehto* (alueita ei kilpailutettaisi tai investointeja ei toteutettaisi), *Selkämeri länsi* ja *Perämeri pohjoinen* -alueiden toteutuminen, sekä kaikkien neljän merituulivoima-alueen toteutuminen.

Arviointisuunnitelma kattaa merituulivoiman tunnistetut vaikutuspolut merituulivoimahankkeen elinkaaren ajalta. Hankkeella tarkoitetaan merituulivoimaloiden aluetta ml. voimalat sekä niiden kaapelivedot ja merisähköasema, sekä tarvittavia sähkönsiirron kaapelivetoja mantereen sähkön kantaverkon liittymispisteeseen tai suoraan suurimmille käyttäjille. Arviointisuunnitelma on yleispiirteinen, eikä ota vielä tarkempaa kantaa yksityiskohtaisiin vaikutusten arviointeihin.

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia koskevat kommentit

Ympäristöministeriö pitää perusteltuna, että talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista koskevan päätöksen valmistelussa tehdään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) 8-11 §:n mukainen ympäristöarviointi (ns. SOVA). Arviointisuunnitelman mukaan ympäristöarvioinnin tavoitteena on tukea valtioneuvoston päätöstä talousvyöhykkeen merituulivoima-alueesta ja merituulivoiman kestävästä toteuttamisesta. Arvioinnissa myös tunnistetaan ympäristön ja yhteiskunnan reunaehdot, joiden rajoissa merituulivoimahankkeita voi toteuttaa sekä lieventää niiden haitallisia vaikutuksia ja riskejä.

Ympäristöministeriö pitää hyvänä ratkaisuna, että ympäristöarviointi on kiinteä osa päätöksen muuta valmistelua ja siinä arvioidaan 0-vaihtoehdon ja kahden erilaisen toteuttamisvaihtoehdon

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

ympäristövaikutuksia. Vaikka arviointisuunnitelmassa esitetäänkin perusteita arvioinnissa tarkasteltavien kahden toteuttamisvaihtoehdon muodostamiselle, siinä ei kuitenkaan tuoda esiin perusteita vaihtoehtoihin sisältyvien neljän tuulivoima-alueen valinnalle. Ympäristöministeriö huomauttaa, että ympäristöselostuksessa tulee SOVA-asetuksen (347/2005) mukaisesti esittää muun ohessa selvitys siitä, miksi käsitellyt vaihtoehdot on valittu. Tämän selvityksen tulisi kattaa myös perustelut ympäristövaikutusten kannalta olennaiselle kyseisten tuulivoima-alueiden osoittamiselle.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että päätösluonnoksen ja sen toteuttamisvaihtoehtojen todennäköisesti merkittävät vaikutukset erityisesti meri- ja rannikkoluonnon tilaan ja monimuotoisuuteen selvitetään ympäristöarvioinneissa riittävän perusteellisesti ja yksityiskohtaisesti. Ympäristöministeriö muistuttaa myös, että päätöksen valmistelussa on hyvä selvittää suunnitelman/päätöksen luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin tarveharkinta ja tästä saatujen tulosten pohjalta tehdä johtopäätös alueiden ympäristövaikutuksista. Vastaavasti tulee ottaa huomioon muutkin alueet, joiden tavoitteena on meri- ja rannikkoluonnon suojelu ja virkistyskäyttö.

Arviointisuunnitelmassa esitetään, että arviointi tehdään olemassa olevan tiedon puitteissa ("ei toteuteta kenttätutkimuksia eikä tuoteta merkittävästi uutta dataa vaan arviointi tehdään olemassa olevaan tietoon sekä tietopuutteisiin perustuen"). Kaiken kaikkiaan ympäristöministeriö katsoo, että arviointiselostuksessa on SOVA-lain edellyttämällä tavalla osoitettava, kuvattava ja arvioitava päätöksen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset riittävällä tavalla valtioneuvoston päätöksenteon perustaksi. Ympäristöministeriö muistuttaa, että tiedon puute ei oikeuta luonto- ja ympäristöarvojen heikentämiseen vaan päätöksen valmistelussa on hyvä käyttää varovaisuusperiaatetta.

Edelliseen liittyen arviointisuunnitelmassa on todettu, että SOVA on luonteeltaan olemassa olevaan ympäristötietoon perustuva ennakoarviointi. Ympäristöministeriö haluaa kuitenkin väärinymmärrysten välttämiseksi tuoda esiin, että vaikka lausuttavana olevassa ympäristöarvioinnissa arviointi suunnitellaan tehtävän olemassa olevaan tietoon perustuen, myös uuden tiedon tuottaminen voi tuki olla SOVA:ssa tarpeen, jotta todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset kyetään selvittämään.

Arviointisuunnitelma on yleispiirteinen, eikä ota vielä tarkempaa kantaa yksityiskohtaisiin vaikutusten arviointeihin. Suunnitelmassa kuitenkin luetellaan alustavasti tunnistettuja vaikutuspolkuja hankkeen elinkaaren ajalta. Ympäristöministeriö muistuttaa, että tuotannon ja ylläpidon aikana jo tunnistettujen vaikutuspolkujen lisäksi on hyvä huomioida merituulivoima-alueiden vaikutukset tuulisuuteen. Tuulisuuden muuttuminen vaikuttaa mahdollisesti myöhemmin rakennettavien tuulivoimalayksiköiden sijoitteluun, ja tämän myötä muuttuvat näiden ympäristövaikutukset.

Arviointisuunnitelman kohteena olevia neljää potentiaalista merituulivoiman tuotantoaluetta voidaan käyttää tuulienergian hyödyntämiseen, mutta alueen hyödyntämisoikeuteen sisältyy myös sähkön jatkotuotanto (esim. vetylaitos). Ympäristöministeriö katsoo, että ympäristöselostuksessa on syytä tarkastella sähköntuotannon ja sähkönsiirron lisäksi myös sähkön varastoinnin ja jatkojalostuksen merkittäviä ja todennäköisiä ympäristövaikutuksia sekä niiden yhteisvaikutuksia.

Merkittävien ympäristövaikutusten arvioinnissa on tärkeää huomioida koko Itämeren ja etenkin Ruotsin ja Ahvenanmaan merituulivoiman kehityskuva, eli suunnitteilla olevien hankkeiden ja olemassa olevien suunnitelmien ja ohjelmien yhteisvaikutukset.

Ympäristöministeriö muistuttaa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa on syytä huomioida muutoksen vaikutus niihin ihmistoimintoihin, jotka käyttävät meriympäristöä tai rannikkoaluetta resurssinaan tai toimintaympäristönään.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet

Lasse Tallskog, Ilmasto- ja ympäristönsuojeluosasto

Jan Ekebom, Vesi- ja luontoympäristöosasto

Mari Pohja-Mykrä, Kestävän rakentamisen ja asumisen osasto

Ylijohtaja

Teppo Lehtinen

Neuvotteleva virkamies

Mari Pohja-Mykrä

Jakelu

TEM EOS Uusiutuva energia

VN/15881/2025-YM-24

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: